Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Respons

Nigeria: Tvangsekteskap i sør

Problemstilling/spørsmål:

- Er tvangsgifte vanlig innenfor etniske grupper i det sørlige Nigeria?
- Er tvangsgifte vanlig blant kristne?
- Hvem utsettes for tvangsgifte?
- Hva vil skje med personer som motsetter seg tvangsgifte?

Innledning

Nigeria er et land med stor etnisk og kulturell variasjon, og dette gir seg blant annet utslag i ganske stor variasjon i ekteskapsmønstrene mellom ulike folkegrupper i landet. Nigerianske migranter til Norge kommer nesten utelukkende fra etniske grupper med opprinnelse i den sørlige halvdelen av landet, og vi avgrenser dermed diskusjonen til kulturelle forhold innenfor disse gruppene.

Arrangerte ekteskap og tvangsekteskap i det sørlige Nigeria

Tvangsekteskap forekommer stort sett bare i samfunn hvor arrangerte ekteskap er vanlig. Tradisjonelt har arrangerte ekteskap vært vanlige over hele Nigeria, men i dagens Sør-Nigeria er det svært uvanlig at foreldre eller andre foresatte finner fram til mulige ekteskapskandidater for unge voksne i gifteklar alder. Isteden er mønsteret at både unge kvinner og menn selv innleder forhold som kan føre til ekteskap, og at foreldre og andre godt voksne slektninger først involverer seg for å vurdere om den en datter eller sønn ønsker å gifte seg med faktisk er et egnet partneremne.

Allerede i en forskningsartikkel om ekteskapsmønstre fra 1994 omtalte den nigerianske sosiologen og demografen Uche C. Isiugo-Abanihe arrangerte ekteskap som et fenomen avgrenset til visse igbo-undergrupper i utkantområder, og nevnte det overhodet ikke for andre grupper med opprinnelse i det sørlige Nigeria (Isiugo-Abanihe 1994, s. 11).

Sosialantropologen Daniel Jordan Smith beskriver forholdene innenfor igbo-befolkningen per i dag på denne måten i en forskningsartikkel: ”Most people now describe the decision about whom to marry as an individual choice, but the advice, consent, and involvement of family is

still common and influential" (2007, s. 999). I en annen artikkel gir han denne beskrivelsen (2001, s. 115):

> *Budding physical and sexual desires are channeled into sexual relationships that young people view as part of being "educated," "enlightened," and "civilized" (English words Igbos tend to use rather than "modern"). Most Igbo youths thoroughly reject the idea of arranged marriages as antiquated and "bush." Being sexually experienced and choosing one's partner(s) are markers of agency and autonomy, an indication that one is not bound by tradition.*

I den grad ungdom og unge voksne opplever press til å inngå ekteskap, er det i igbo-befolkningen noe som hovedsakelig skjer i situasjoner hvor ugifte tenåringsjenter blir gravide. I noen tilfeller ser jenters foreldre det som én mulig løsning under slike forhold at de går sammen med barnefarens foreldre i å legge press på de to for å gifte seg, så barnet ikke blir født utenfor ekteskap (se Smith 2001, s. 106-109). Dette avhenger imidlertid av at barnefaren blir vurdert som en egnet ektemann, og familien hans som en bra svigerfamilie.[1] Siden det på ingen måte er gitt at disse forutsetningene er oppfylt, later det til å være betydelig vanligere at tenåringsjenter som blir gravide uten å være i et stabilt forhold tar abort, enten det er på eget initiativ eller som følge av press fra familie. I et utvalg av 775 elever i videregående skole Smith undersøkte i 1997-98 hadde 14 % hatt seksuelle forhold som endte med graviditet, i 83 % av disse tilfellene tok den gravide jenta abort – på tross av at abort er forbudt i Nigeria (Smith 2001, s. 106, s. 109-110).

Sosialantropologen Andrea Cornwall har gjort et etnografisk feltarbeid over 18 måneder i Ado-Odo i delstaten Ogun, mellom Lagos og grensen til nabolandet Benin, i perioden 1994-96. Befolkningen her er overveiende av yoruba-bakgrunn, både kristne og muslimer. Cornwall har særlig fokus på kvinners situasjon og livsvalgene deres, og tar blant annet opp forhold rundt ekteskap og kjærlighetsrelasjoner. I tre fagartikler med basis i feltarbeidet (Cornwall 2002, 2007a, 2007b) diskuteres holdninger og syn på unge kvinners kjærlighetsliv inngående, uten at det går fram noe sted at voksengenerasjonen har noen forventning om å styre unge kvinners valg av ektefelle, snarere tvert imot: de voksne kvinnene uttrykker gjennomgående hvor resignerte og oppgitte de er over at unge kvinner er egoistiske, grådige og korttenkte, og innleder seksuelle forhold til menn uten tanke på om de egner seg til rollen som ektemann (se for eksempel 2002, s. 964-967; 2007b, s. 233, 235-240). Unge kvinner later dermed til å velge hvem de vil innlede (seksuelle) forhold til på egen hånd: "Young women in Ado start having sex with their boyfriends, who are sometimes older, wealthier 'sugar daddies,' but often with fellow school students or local males with unstable incomes, from the age of 15 or 16, and sometimes earlier", påpeker Cornwall (2007b, s. 239). De voksne kvinnenes kritikk handler imidlertid ikke om ulydighet, men om at de unge kvinnene bør ha etablert seg med egen inntekt så de ikke gjør seg økonomisk avhengige av menn (2002, s. 970). Dette fordi menn ofte kommer til kort i rollen som ektemenn, såkalt "ubrukelige" menn (2002, s. 964, 965, 971; 2007b, s. 239).

Forskningsmaterialet som er beskrevet her er basert på undersøkelser blant igbo- og yoruba-befolkningen i Nigeria, som til sammen utgjør et stort flertall av befolkningen sør i Nigeria.[2]

---

[1] I en annen artikkel beskriver Smith denne vurderingen som ganske grundig, også i våre dager (2011, s. 40-42).

[2] Balansen mellom ulike befolkningsgrupper i Nigeria er kontroversiell, siden religiøs og/eller etnisk gruppe-tilhørighet er viktigere for svært mange enn den nasjonale identiteten som borger av Nigeria. Under Nigerias

Landinfo mener imidlertid at det er overveiende sannsynlig at bildet er tilsvarende hos andre etniske grupper med opprinnelse i det sørlige Nigeria, både i Niger-deltaet og helt sørøst i landet, ettersom denne utviklingen er knyttet til forhold som sterk urbanisering, at et flertall i befolkningen har skolegang på minst ungdomsskolenivå,[3] økt individualisering og forestillinger om at individuelt valg av livspartner er en viktig modernitetsmarkør. Disse forholdene er på ingen måte avgrenset til igboer eller yorubaer, men er felles for befolkningen sør i Nigeria (med unntak for muslimer med etnisk opprinnelse nord i landet). Disse omstendighetene råder også på landsbygda, fordi landsbybefolkningen er under sterk påvirkning fra slekt i byene og i utlandet – ikke minst siden mange i mindre urbane strøk selv har bodd i byer i perioder.

Er tvangsgifte vanlig blant kristne?

Et stort flertall av befolkningen i Sør-Nigeria tilhører ulike kristne retninger. Muslimene i Sør-Nigeria er enten yorubaer eller har etnisk opprinnelse i de nordlige områdene av landet. Det finnes også sørnigerianere som verken er kristne eller muslimer, men de er forholdsvis få.

Selv om kristendommen først har fått et solid fotfeste i den sørlige halvdelen av Nigeria i løpet av det siste drøye hundreåret, har den hatt stor påvirkningskraft på befolkningen der. Ekteskapsidealet innenfor de aller fleste kirkesamfunnene i Nigeria[4] er det moderne, monogame ekteskapet mellom voksne menn og kvinner som velger hverandre selv, i motsetning til tradisjonelle (potensielt polygame) ekteskap arrangert av storfamilier. Allerede tidlig under kolonitida var kvinner som ønsket å unngå arrangerte ekteskap en gruppe som søkte til misjonsstasjoner og konverterte, fordi vestlige misjonærer var kritiske til tradisjonelle arrangerte ekteskap (Isichei 1995, s. 240).

Kirkenes tydelige fokus på det monogame, selvvalgte ekteskapet er i dag svært dominerende for kristne i Sør-Nigeria, og har bidratt til at det i dag er svært uvanlig at kristne foreldre/foresatte foreslår ekteskapskandidater eller velger ektefeller på vegne av unge som skal gifte seg første gang. (Samtidig er de, som tidligere nevnt, vanligvis tungt involvert i vurderingen av potensielle svigersønner/svigerdøtre og deres familie.) I en del tilfeller kan foreldre/foresatte legge betydelig press for å inngå ekteskap når seksuelle relasjoner mellom ugifte unge har ført til graviditet, men det skjer nærmest utelukkende med unge som har gått inn i seksuelle forhold uten at voksengenerasjonen har vært involvert i det.

---

siste folketelling i mars 2006 ble spørsmål om etnisk og religiøs bakgrunn utelatt av frykt for politisk uro (Last 2007). Imidlertid er det vanlig å anslå yorubaene til å utgjøre rundt 30 % av landets samlede befolkning, og igboene 20-30 %. Siden det overveiende flertallet av både yorubaer og igboer er bosatt i det sørlige Nigeria, utgjør de sannsynligvis minst 75 % av befolkningen i sør. Resten tilhører andre etniske grupper med opprinnelse i sør, som edo-bini, efik, ijaw, itsekiri, urhobo osv., og migranter fra nordområdene og naboland, og deres etterkommere.

[3] I utvalget presentert i helse- og demografiundersøkelsen gjennomført i Nigeria i 2007 var oppunder 70 % av ungdom i Sør-Nigeria i *secondary school*-alder (tilsvarer norsk ungdomsskole og videregående skole) registrert som innskrevet på skole. Det var små forskjeller mellom gutter og jenter. Andelen i Nord-Nigeria ligger betydelig lavere, på mellom 25,7 og 46 % - her var det også til dels store forskjeller mellom gutter og jenter (NPC 2009, s. 18).

[4] Unntaket er enkelte uavhengige afrikanske kirkesamfunn, som i mindre grad enn europeiske og amerikanske misjonærer så på lokale tradisjoner som inkompatible med et liv som kristen og delvis tillot for eksempel polygami (se Clarke 1986, s. 160-179).

Hvem utsettes for tvangsgifte (arrangerte ekteskap hvor jenter/kvinner har liten eller ingen innflytelse over valg av partner)?

I Nigeria er arrangerte ekteskap hvor jenter og unge kvinner må godta foreldre/foresattes valg av partner hovedsakelig et fenomen blant muslimer med etnisk opprinnelse i den nordlige delen av landet. Innenfor denne gruppa er det særlig noe som rammer jenter i første halvdel av tenårene med lav eller ingen utdannelse, hvor foreldrene/de foresatte ofte også har lav utdannelse, og det er mer utbredt blant fattige og på landsbygda enn blant velstående og byfolk. Ressurssterke jenter med ønske om å påvirke egne livsvalg og bevissthet om egne rettigheter er vanligvis lite ettertraktet blant menn som går inn i slike arrangerte ekteskap,[5] fordi de oppfattes som kranglevorne, ukvinnelige og lite føyelige.

Hva vil skje med sørnigerianere som motsetter seg tvangsgifte?

Som vi allerede har gjort klart, er det nærmest ukjent i dagens Sør-Nigeria at unge har liten eller ingen innflytelse på valg av livspartner. Dermed blir det forholdsvis hypotetisk å diskutere hva som vil skje med personer som motsetter seg å gifte seg med noen de selv ikke ønsker å gifte seg med, siden det ikke finnes empiri på temaet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- Clarke, Peter B. (1986). *West Africa and Christianity*. London: Edward Arnold.
- Cornwall, Andrea (2002). Spending power: Love, money, and the reconfiguration of gender relations in Ado-Odo, southwestern Nigeria. *American Ethnologist 29 (4)*, 963-980.

[5] Menn som er voksne og kanskje etablert med én eller flere ektefeller fra før, forhandler som regel på egen hånd om slike arrangerte ekteskap direkte med jentas familie. Der hvor et arrangert ekteskap involverer en forholdsvis ung mann som ikke har vært gift før, forhandler ofte faren hans eller en annen mann med stor sosial tyngde i familien med jentas familie på hans vegne.

- Cornwall, Andrea (2007a). Of choice, chance and contingency: 'Career strategies' and tactics for survival among Yoruba women traders. *Social Anthropology 15 (1)*, 27-46.
- Cornwall, Andrea (2007b). Taking chances, making choices: The tactical dimensions of "reproductive strategies" in Southwestern Nigeria. *Medical Anthropology: Cross-Cultural Studies in Health and Illness 26 (3)*, 229-254.
- Isichei, Elizabeth (1995). *A history of Christianity in Africa from antiquity to the present*. Grand Rapids, MA: Eerdmans.
- Isiugo-Abanihe, Uche C. (1994, desember). *Nuptiality patterns, sexual activity and fertility in Nigeria*. Calverton, MD: Macro International. Tilgjengelig fra http://www.measuredhs.com/pubs/pdf/WP16/WP16.pdf [lastet ned 20. september 2012]
- Last, Alex (2007, 9. januar). Nigeria census reveals no change. *BBC*. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6246057.stm [lastet ned 20. september 2012]
- NPC, dvs. National Population Commission (2009, november). *Nigeria demographic and health survey 2008*. Abuja/Calverton, MD: NPC/ICF Macro. Tilgjengelig fra http://measuredhs.com/publications/publication-FR222-DHS-Final-Reports.cfm [lastet ned]
- Smith, Daniel Jordan (2001, juni). "These girls today *na war-o*": Premarital sexuality and modern identity in Southeastern Nigeria. *Africa Today 47 (3/4)*, 99-120.
- Smith, Daniel Jordan (2007, juni). Modern marriage, men's extramarital sex, and HIV risk in Southeastern Nigeria. *American Journal of Public Health 6(97)*, 997-1005. Tilgjengelig fra http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1874209/pdf/0970997.pdf [lastet ned]
- Smith, Daniel Jordan (2011). Stretched and strained but not broken: Kinship in contemporary Nigeria. I: González, A.M., DeRose, L.F. & Oloo, F. (Red.), *Frontiers of globalization – Kinship and family structures in Africa*. Trenton, NJ: Africa World Press, 31-69.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.